Kosken Tl varhaiskasvatussuunnitelma 2026

Sivistyslautakunta 16.6.2026 § 72

Sisällys

1. Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen Koskella TI 3
2. Varhaiskasvatuksen tehtävät ja yleiset tavoitteet 5
2.1 Arvot 5
2.2 Oppimiskäsitys 11
2.3 Laaja-alainen osaaminen 11
3. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri 13
4. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen 15
4.1 Leikki 16
4.2 Oppimisen osa-alueet 16
5. Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tuki 18
6. Arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa 24

1. Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen Koskella Tl

Kosken Tl kunnan varhaiskasvatustoiminta pohjautuu valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Tämä Kosken Tl kunnan varhaiskasvatussuunnitelma tarkentaa valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden paikallista osuutta. Paikallista suunnitelmaa noudatetaan koko Kosken Tl kunnan varhaiskasvatuksessa ja se on luettavissa kunnan kotisivuilla.

Kosken Tl kunnan sivistyslautakunta käsittelee ja hyväksyy paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa. Suunnitelma on laadittu varhaiskasvatuksen moniammatillisessa työryhmässä keväällä 2026. Koko henkilöstö on ollut mukana pohtimassa ja ideoimassa suunnitelmaa pedagogisissa palavereissa. Lapsilla ja heidän huoltajillaan oli mahdollisuus kertoa omia ideoitaan, näkemyksiään ja toiveitaan varhaiskasvatuksesta huhtikuussa 2026 järjestetyllä vasuviikolla. Lisäksi lasten mielipiteet on otettu huomioon havainnoimalla heidän leikkejään, keskustelemalla heidän toiveistaan sekä mieltymyksistään. Tästä eteenpäin varhaiskasvatussuunnitelmasta käytetään tekstissä lyhennettä vasu.

Kosken Tl kunnan vasua päivitetään aina tarpeen mukaan. Sen toteutumista arvioidaan ja kehitetään pedagogisen johtamisen vuosisuunnitelman mukaisesti. Välineinä arviointityössä käytetään myös kausittain toteutettavia asiakastyytyväisyyskyselyitä sekä muita palautteita ja kehittämisehdotuksia. Tarkemmin vasun arvioinnista ja kehittämisestä kerrotaan luvussa 6.

Kosken Tl kunnan varhaiskasvatuksessa laaditaan jokaiselle lapselle oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu). Tämä suunnitelma sisältää lapsen vahvuudet ja vahvistettavat alueet sekä tavoitteet ja menetelmät, jotka kirjataan aina oppimisympäristölle sekä henkilöstön pedagogiselle toiminnalle. Pedagogiikalla tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista arvoihin pohjaavaa toimintaa, joka perustuu tutkittuun tietoon ja on ammattilaisen toteuttamaa.

Toimimme inklusiivisen periaatteen mukaisesti eli edistämme lapsen osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Lapsen oman äänen kuuluminen on tehty näkyväksi ja lapsen vasuun kirjataan hänen kanssaan käyty KESY-keskustelu (keskustelu symbolein). Tavoitteita asetettaessa otetaan huomioon huoltajan ja

mahdollisten muiden asiantuntijoiden näkemykset lapsen hyvinvoinnista, kehityksestä, oppimisesta ja tuen tarpeista.

Varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluun (vasukeskustelu) valmistaudutaan keskustelemalla jo etukäteen huoltajien kanssa lapsesta tehdyistä havainnoista. Huoltajille annetaan ennen keskustelua kotiin täytettäväksi ”Valmistautuminen vasukeskusteluun”-lomake. Vasun laadinnasta kaikille lapsille vastaa varhaiskasvatuksen opettaja, mutta keskustelun huoltajien kanssa voi käydä myös varhaiskasvatuksen sosionomi ja perhepäivähoidossa perhepäivähoitaja. Tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja eli veo osallistuu vasupalavereihin. Vasukeskustelussa esiin nousseet asiat jaetaan ryhmän koko henkilöstölle, jotta laaditut tavoitteet ja menetelmät voidaan tuoda käytäntöön. Vasukeskustelut käydään syksyllä ja keväällä.

Lapsen tuen tarvetta ja tuen riittävyyttä, tarkoituksenmukaisuutta sekä vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Tuen tarpeen muuttuessa suunnitelma päivitetään. Jos lapsi tarvitsee tehostettua tai erityistä tukea, siihen siirtymisestä tehdään hallintopäätös. Tarkemmin tuen eri tasoista, muodoista ja päätöksenteosta kerrotaan luvussa 5.

Lapsen vasu on salassa pidettävä asiakirja. Lapsen varhaiskasvatukseen osallistuvilla henkilöillä on oikeus saada ja luovuttaa lapsen kasvatuksen ja kehityksen kannalta oleellista tietoa. Lapsen huoltajia tiedotetaan etukäteen siitä, mitä tietoja ja kenelle tietoja siirretään. Lapsen vasuun liitetään myös mahdollinen terveydenhuollon lääkehoitosuunnitelma. Kosken Tl kunnassa lapsen oma vasulomake on päivitetty syksyllä 2022.

Kosken Tl kunnan varhaiskasvatus tekee monialaista yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (lasten neuvola, terapeutit, psykologi, kasvatus- ja perheneuvola, sosiaali- ja perhepalvelut), Kosken Tl kunnan perusopetuksen sekä tarvittaessa myös yksityisten palveluntuottajien kanssa. Monialainen yhteistyö toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa aina lapsen tarpeiden mukaisesti. Yhteistyömuotoja ovat yhteiset palaverit ja havainnointikäynnit lapsen varhaiskasvatuspaikkaan.

2. Varhaiskasvatuksen tehtävät ja yleiset tavoitteet

Kosken Tl kunnassa järjestetään varhaiskasvatusta päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatuksessa järjestetään myös koululaisten aamuhoito. Perhepäivähoidon varahoito järjestetään päiväkodissa. Kaikesta varhaiskasvatuksesta Kosken Tl kunnassa vastaa varhaiskasvatusjohtaja, joka tarvittaessa neuvoo ja ohjaa oikean palvelun piiriin.

Kosken Tl kunnassa toimii kaksi päiväkotia, Naavatassu ja Töpöhännän tupa. Naavatassussa toimii kolme ryhmää: Vaeltajat, Tutkijat ja Etsijät. Töpöhännän tuvassa toimii yksi ryhmä. Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään sekä Töpöhännän tuvassa että Naavatassussa esioppilaiden määrän ja tarpeen mukaan. Perheiden tarvitsema vuorohoito järjestetään Naavatassussa. Päiväkotien aukioloajat vaihtelevat vuosittain hoidon tarpeen mukaisesti. Lapsiryhmät pyritään muodostamaan ikäkausittain siten, että samassa ryhmässä voi olla esimerkiksi 2–3-vuotiaita, 3–4-vuotiaita ja 4–5-vuotiaita.

Teemme yhteistyötä eri lapsiryhmien välillä. Ulkoilemme yhdessä, vierailemme toistemme luona, teemme yhteisiä retkiä ja järjestämme yhteisiä tapahtumia ja juhlia. Tämä on mahdollista, koska Naavatassu, Töpöhännän tupa ja perhepäivähoito sijaitsevat hyvin lähekkäin. Päivystysaikoina on yleensä avoinna vain yksi toimipiste (Naavatassu), jossa toteutetaan silloinen varhaiskasvatus.

Lapsen kasvun ja oppimisen polkua toteutetaan kunnan vasun mukaisesti. Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtyminen kotoa päiväkotiin halutaan tehdä mahdollisimman turvalliseksi. Perheille tarjotaan mahdollisuus tutustua etukäteen varhaiskasvatuspaikkaan. Lapsen ryhmän varhaiskasvatuksen sosionomi pitää ennen hoidon aloittamista huoltajien kanssa aloituskeskustelun, jolloin heillä on tilaisuus kertoa omasta lapsestaan ja odotuksistaan sekä toiveistaan.

2.1 Arvot

Kaiken toiminnan perustana on lapsen edun ensisijaisuus. Jokaisella lapsella on oikeus tarvitsemaansa huolenpitoon ja tukeen. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ohjaavat arvot ovat lapsuuden itseisarvo, ihmisenä kasvaminen, lapsen oikeudet, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus, perheiden moninaisuus, terveellinen ja kestävä elämäntapa. Kosken Tl varhaiskasvatuksen toiminta nojaa edellä mainittuihin

valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvoihin ja kuntakohtaisiin tarkennuksiin. Varhaiskasvatustoiminnassa huomioidaan lisäksi kunnan hyvinvointisuunnitelmaan asetetut tavoitteet, jotka ovat lapsilähtöisyys ja pedagoginen laatu.

Vasuviikolla huoltajilta kerätyissä vastauksissa ja henkilöstön yhteisessä pohdinnassa tärkeiksi arvoiksi nousivat mm. turvallisuus, tasa-arvo, kaveritaidot, leikin merkitys, luonnon ja lähiympäristön arvostaminen, luovuuden tukeminen, yhteistyö perheiden kanssa ja lasten itsetunnon tukeminen. Useissa vastauksissa tuotiin esiin ryhmässä toimimisen ja toisten huomioon ottamisen merkitys sekä tunnetaitojen harjoittelu.

Paikallisiksi toimintaamme ohjaaviksi arvoiksi valikoituivat turvallisuus, arvostava kohtaaminen sekä luonnon ja lähiympäristön kunnioittaminen.

KOSKEN TL VARHAISKASVATUKSEN ARVOT
Arvostava kohtaaminen
Turvallisuus
Luonnon ja lähiympäristön kunnioittaminen
Lapsilähtöisyys
Pedagoginen laatu
Lapsen oikeudet
Lapsuuden itseisarvo
Tasa-arvo ja moninaisuus
Yhdenvertaisuus
Perheiden moninaisuus
Terveellinen ja kestävä elämäntapa
Ihmisenä kasvaminen

Turvallisuus

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää luoda turvallinen kasvuympäristö ja kiireetön ilmapiiri. Lapsella on oikeus ilmaista itseään omien taitojensa mukaisesti sekä tuoda julki omia mielipiteitään, tunteitaan ja ajatuksiaan. Kokiessaan turvallisuutta lapsi kykenee olemaan osallinen ja oppimaan yhdessä toisten kanssa. Ryhmään kuulumisen kokemus on tärkeä lapsen myönteisen minäkuvan kehittymiseksi.

Turvallisuus on läsnä päivittäin niin ennaltaehkäisevästi kuin arjen toiminnassakin. Turhia kieltoja vältetään ja kasvattajat käyttävät niiden sijaan kehotuksia ja myönteistä kieltä. Ryhmän säännöt laaditaan yhdessä lasten kanssa ja keskustellaan niiden merkityksestä arjen sujuvuudelle ja turvallisuudelle. Selkeät rajat, säännöt ja strukturoitu arki ja toiminnan ennakoitavuus luovat turvallisen ilmapiirin. Tällöin lapsi kokee itsensä arvostetuksi ja hyväksytyksi, ja haluaa toimia ryhmän jäsenenä. Kasvattajat kohtaavat lapset empaattisesti ja kuunnellen. He kiinnittävät huomiota lapsen vahvuuksiin ja haluavat auttaa lasta onnistumaan. Lapset tuntevat olonsa turvalliseksi luotettavien ja läsnä olevien kasvattajien seurassa.

Arvostava kohtaaminen

Kosken Tl kunnan varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Kasvattajat luovat ilmapiirin, joka tukee positiivista vuorovaikutusta niin lasten kuin kasvattajien kesken. Arvostava kohtaaminen on toisen ihmisen näkemistä, kuulemista ja kunnioittamista jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa. Positiivinen vuorovaikutus luo lapsille miellyttäviä kokemuksia ja muistijälkiä toisten kanssa toimimisesta.

Huoltajien arvostava kohtaaminen varhaiskasvatuksessa perustuu yhteistyöhön, luottamukseen ja keskinäiseen kunnioitukseen. Huoltajien näkemyksiä, kokemuksia ja huolia arvostetaan. Heidän asiantuntemustaan omasta lapsestaan hyödynnetään ja heidän näkemyksensä huomioidaan päätöksenteossa. Huoltajille kerrotaan lapsen päivästä, kehityksestä ja toiminnasta rehellisesti. Myönteisistä sekä mahdollisesti huolta herättävistä asioista keskustellaan rakentavasti.

Varhaiskasvatuksessa lasten ystävyys- ja vertaissuhteet kehittyvät ja kasvattajat tukevat suhteiden tasapainoista ja myönteistä kehittymistä. Kasvattajat varmistavat, että jokainen lapsi tuntee kuuluvansa joukkoon ryhmän tasavertaisena jäsenenä. Lasten kanssa

harjoitellaan ja opetellaan tunne- ja itsesäätelytaitoja eri menetelmin. Kaveritaitoja pidetään tärkeinä, sillä ne tukevat lapsen ryhmässä toimimista ja ystävyyssuhteiden luomista. Kaveri- ja vuorovaikutustaidot vahvistavat lapsen hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta ryhmässä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä. Kaveritaitoja harjoittelemalla lapsi oppii kuuntelemaan toista, tekemään yhteistyötä ja ratkomaan ristiriitoja. Toisten tunteiden huomioiminen ja myös omien tunteiden tunnistaminen ja ilmaiseminen auttavat lasta toimimaan muiden kanssa rakentavasti ja turvallisesti.

Kaveritaitoja harjoitellaan arjen tilanteissa leikin, keskustelun ja yhteisten toimintojen kautta. Aikuisen rooli on keskeinen: kasvattajat näyttävät mallia, sanoittavat tilanteita ja auttavat lapsia harjoittelemaan taitoja käytännössä. Leikeissä tulee päivittäin tilanteita, joissa voidaan harjoitella mukaan pyytämistä tai kysymistä, leikin sääntöjen mukaan toimimista, oman vuoron odottamista tai neuvottelua. Päiväkodin ryhmissä on käytössä monipuolista materiaalia keskustelujen tueksi. Esimerkiksi tarinoiden, laulujen ja pöytäteatterin kautta pohditaan ystävyyttä, erilaisuutta ja toisten huomioimista. Erilaisten kuvien ja pelien avulla voidaan miettiä, kuinka toimii hyvä kaveri tai millainen käytös ei kuulu kaveruuteen.

Myönteiset ystävyyssuhteet kasvattavat lapsen uskoa itseensä. Kun lapsi kokee tulevansa hyväksytyksi, hänen rohkeutensa ja aktiivisuutensa vahvistuvat. Varhaiset kokemukset ystävyydestä ja ryhmään kuulumisesta ja siinä toimimisesta rakentavat pohjaa sosiaalisille taidoille ja kykyyn toimia muiden kanssa koko elämän ajan.

Varhaiskasvatuksessa lasta suojataan kiusaamiselta, väkivallalta ja muulta häirinnältä. Kiusaamista ja väkivaltaa pyritään ennalta ehkäisemään havainnoimalla, toimintaa ja pienryhmäjakoja suunnittelemalla sekä tilojen monipuolisella käytöllä. Kiusaamiseen puututaan välittömästi ja tilanne selvitetään keskustelemalla esimerkiksi pisarapuuttumismenetelmää käyttämällä. Pisarapuuttuminen on neljän askeleen malli, jonka tavoitteena on kitkeä ja ennaltaehkäistä lasten välistä häirintää, syrjimistä, väkivaltaa ja kiusaamista. Pisarapuuttumista toteutetaan heti, kun tilanne huomataan. Häiritsevä käyttäytyminen pysäytetään ja se sanoitetaan. Tilanteeseen johtaneet ja sen aiheuttamat tunteet puretaan yhdessä. Tilanteen seurauksia pohditaan ja lopuksi sovitaan, miten vastaavassa tapahtumassa jatkossa toimitaan.

Yhteistyössä lasten kanssa mietitään rakentavia keinoja ristiriitatilanteiden ratkaisemiseksi. Jos kiusaamista tapahtuu, käsitellään asia aina huoltajien kanssa, jotta tilanne ei pääse jatkumaan. Ristiriitatilanteiden selvittäminen edesauttaa oppimisympäristön turvallisuutta.

Varhaiskasvatuksessamme on käytössä kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma eli KISU.

https://koski.fi/wp-content/uploads/2021/09/Kiusaamisen-ehkaisyn-ja-puuttumisen-suunnitelma.pdf

Kosken Tl varhaiskasvatuksessa kaikki lapset ovat tasa-arvoisia keskenään. Heitä kohdellaan yhdenvertaisesti omien tarpeidensa mukaisesti yksilöinä ja ryhmän jäseninä. Lapsia ohjataan oppimaan oikean ja väärän ero sekä kunnioittamaan itseä ja toisia. Lasta opetetaan ottamaan vastuuta ratkaisuistaan ja hänen valintojaan kunnioitetaan. Varhaiskasvatuksessa luodaan kaikkia kunnioittava ilmapiiri, jonka pohjalta rakentuu luottamuksellinen vuorovaikutussuhde. Kaikkia kohdellaan tasavertaisesti heidän sukupuolestaan, kulttuuristaan, syntyperästään, perheiden moninaisuudesta tai uskonnosta riippumatta. Kosken Tl kunnassa on laadittu varhaiskasvatuksen Tasa- arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuonna 2023.

https://koski.fi/wp-content/uploads/2023/10/KOSKI-TL_Tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunitelma.pdf

Luonnon ja lähiympäristön kunnioittaminen

Luonto ja lähiympäristö ovat kiinteä osa varhaiskasvatuksemme toimintaa. Päiväkotien pihoilla kasvillisuus, kukkulat, kivet ja puut kutsuvat lapsia monipuoliseen leikkiin. Pihoilla kasvaa myös hedelmäpuita ja marjapensaita. Haluamme vahvistaa lasten suhdetta lähiympäristöön ja luonnon kunnioittamiseen. Tutkimme vuodenaikojen vaihtumista luonnossa, teemme havaintoja ja luemme aiheesta kirjoja. Metsässä voimme käydä leikkimässä tai vaikkapa syömässä tai keräämässä marjoja. Liikumme usein lähiympäristössä ja teemme retkiä esimerkiksi laavulle tai Myllyrantaan. Liikuntahetkiin käytämme viikoittain Nuortentupaa tai liikuntahallia.

Lasten mielenkiinnon kohteet ovat kaiken pedagogisen toiminnan perusta. Se, mikä kiinnostaa lasta, kiinnostaa myös meitä kasvattajia. Lasten mielenkiinnon kohteet selvitetään havainnoimalla, haastattelemalla ja keskustelemalla lasten kanssa. Lapsi saa osallistua toimintaympäristön ja toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Arkeen jätetään tilaa ja joustavuutta lapsista lähteville spontaaneille ideoille.

2.2 Oppimiskäsitys

Kosken Tl varhaiskasvatuksessa lapsi koetaan aktiivisena toimijana ja oppijana. Lapsen on mahdollisuus oppia leikkien, liikkuen, tutkien ja erilaisia tehtäviä tehden sekä itseään ilmaisten. Varhaiskasvatuksen henkilöstö huolehtii, että oppimisympäristö on sensitiivinen ja lasta kunnioittava sekä eri osapuolten välistä vuorovaikutusta edistävä. Lasta kuunnellaan ja hänen kiinnostuksen kohteensa huomioidaan. Lapsen itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan ottamalla lapsen toiveet huomioon. Henkilöstö suunnittelee toiminnan kiinnostavaksi, tavoitteelliseksi ja sopivan haastavaksi toiminnaksi, joka innostaa lapsia oppimaan lisää. Oppimisen lähtökohtana pidämme lapsen mielenkiinnonkohteita ja osaamista, hyödyntäen lapsen aikaisempia kokemuksia.

Oppimistilanteessa kannustetaan kokeilemaan ja onnistumaan, ja epäonnistuessaan lapsi saa tukea uudelleen yrittämiseen. Tavoitteena on lapsen oppimisen ilo, joka luo pohjan elinikäiselle oppimiselle.

Kosken Tl varhaiskasvatustyö pohjautuu vahvaan ammatilliseen osaamiseen, joka takaa tasavertaisen ja laadukkaan kasvatuksen, hoidon sekä opetuksen kokonaisuuden. Kosken Tl kunta on työnantajana koulutusmyönteinen ja varhaiskasvatuksen henkilökunta on motivoitunut kouluttautumaan. Näin ammatillinen osaaminen vahvistuu entisestään. Hyvä ja laadukas pedagogiikka on meille tärkeä asia ja se näkyy tavassamme tehdä työtä lapsen kasvun sekä oppimisenpolun turvaamiseksi.

2.3 Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatus luo pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Laadukas pedagoginen toiminta vahvistaa lasten laaja-alaista osaamista sekä edistää kasvua yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Tavoitteenamme on antaa lapselle hyvät eväät elämää varten.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Ajattelu ja oppiminen

🖤Keskustellaan ja pohditaan asioita yhdessä ⇝ tukee lapsen ajattelun kehittymistä, vahvuuksien tunnistamista ja auttaa havainnoimaan sekä arvioimaan lapsen omaa oppimistaan.

🖤Pedagoginen dokumentointi tukee keskustelua ja tekee näkyväksi lapsen oman toiminnan.

🖤Pedagogista dokumentointia ovat mm. lasten omat teokset sekä valokuvat.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

🖤Kulttuureihin tutustutaan mm. arjen tilanteissa sekä juhlapyhien, ruokakasvatuksen, kirjallisuuden, roolivaatteiden, laulujen, leikkien, lorujen ja median avulla.

🖤Kasvattajat tutustuvat yhdessä lasten kanssa erilaisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin.

🖤Erilaisuus on rikkaus ja sitä tulee arvostaa.

Itsestä huolehtiminen ja arjentaidot

🖤Tuetaan ja kannustetaan lapsen omatoimisuutta ikätason ja kehityksen mukaan mm. pukeutumisessa, ruokailussa ja omista tavaroista huolehtimisessa.

🖤Lapsia rohkaistaan muodostamaan omia mielipiteitä ja suhtautumaan uteliaasti arjen toimintaan.

🖤Vahvistamme lapsen tunne- ja kaveritaitoja sekä harjoittelemme itsesäätelyä arjen eri tilanteissa.

🖤Lasten kanssa opetellaan turvataitoja ikätaso ja sen oikea-aikaisuus huomioiden ⇝ opitaan kunnioittamaan ja ymmärtämään omaa ja toisen kehoa.

Monilukutaito

🖤Lapsi oppii tulkitsemaan, tuottamaan ja ymmärtämään erilaisia viestejä kuten kuvia, tekstejä, mediaa ja ympäristöä ⇝ edistää lapsen tasa-arvo osallisuutta ja kriittistä ajattelua.

🖤Monilukutaito kehittyy mm. leikin, tutkimisen ja rikkaan kielellisen ympäristön sekä kasvattajan mallin avulla ⇝ tavoitteena tukea lapsen kykyä hahmottaa maailmaa.

Digitaalinen osaaminen

🖤Digilaitteita käytetään monipuolisesti mm. tutkimiseen, oppimiseen, dokumentointiin, kuvaamiseen sekä oman toiminnan arviointiin.

🖤Opetellaan monipuolista, vastuullista, ikätasoista ja turvallista median käyttöä.

🖤Kasvattajan tehtävänä on tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta yhteistyössä kodin kanssa.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

🖤Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Vahvistetaan lasten taitoa ja halua osallistua ja vaikuttaa ⇝ tukee lapsen itsetuntoa ja luottamusta omaan tekemiseen.

🖤Kasvattajien tuella lapset oppivat vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä.

3. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

Tavoitteena on luoda inklusiivinen toimintakulttuuri, joka edistää lapsen osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Toimintakulttuuri nojaa Kosken Tl kunnan paikallisen vasun arvoihin ja se muuntuu luontevasti aina jokaisen lapsiryhmän näköiseksi toiminnaksi. Toimintakulttuurin arviointiin ja kehittämiseen osallistuu koko varhaiskasvatuksen henkilöstö ja lapset huoltajineen. Henkilöstö kokoontuu säännöllisesti tiimi- ja pedagogisiin palavereihin, joissa käydään keskusteluja toimintakulttuurista ja arjen pedagogiikasta. Huoltajille annetaan mahdollisuus vastata toimintaa koskevaan palautekyselyyn kaksi kertaa vuodessa. Lapset antavat palautetta toiminnasta jatkuvasti ja toimintaa kehitetään heidän mielenkiinnonkohteidensa mukaisesti. Lapsen osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin mahdollistetaan myös havainnoimalla ja haastattelemalla, jonka tukena kaikissa ryhmissä on lapsen ikätaso huomioiden käytössä KESY-materiaali (keskustelu symbolein).

Kosken Tl varhaiskasvatuksessa järjestetään vähintään kerran vuodessa vanhempainilta, jossa keskustellaan meneillään olevista asioista ja rohkaistaan huoltajia tuomaan esille ajatuksiaan ja toiveitaan. Vanhempainilloissa myös osallistetaan huoltajia suunnittelemaan ja kehittämään varhaiskasvatusta. Myös perhepäivähoidossa tarjotaan mahdollisuutta yhteiseen info-iltaan. Varhaiskasvatuksen sosionomit järjestävät tilanteen mukaan teemallisia vanhemmuutta tukevia vanhempainiltoja, joissa osallistetaan huoltajia keskustelemaan yhdessä arjen tärkeistä asioista. Toimintakauden puolessa välissä ja lopussa huoltajilta toivotaan palautetta asiakastyytyväisyyskyselyn avulla.

Uuden toimintakauden alkaessa elokuussa uusi lapsiryhmä ja sen henkilöstö aloittavat toimintansa. Lapsiryhmää havainnoidaan läpi koko kauden, jotta voidaan suunnitella toimintaa ja oppimisympäristöä lapsiryhmälle sopivaksi. Sopivien lapsiryhmän tarpeisiin vastaavien toimintatapojen käyttäminen edistää lasten hyvinvointia ja oppimista. Osallistamme lapsia päivittäin tuomaan esille omia ajatuksiaan. Pyrimme saamaan jokaisen lapsen äänen kuuluviin. Lapsi pääsee syliin, hänen tunnetilansa huomataan ja tilanteita sanoitetaan, jotta lapsen on mahdollista oppia toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Toiminta- ja leikkiympäristö muokataan yhdessä lasten kanssa lapsia kiinnostavaksi, motivoivaksi ja uteliaisuutta herättäväksi.

Kosken Tl varhaiskasvatuksessa ollaan vuorovaikutuksessa perheiden kanssa päivittäin. Lapsen kuulumisia vaihdetaan joko lasta tuodessa tai hakiessa. Henkilöstön ja perheiden

välinen vuorovaikutus on luottamuksellista, tasa-arvoista ja kunnioittavaa, jossa lapsi on keskiössä.

Kosken Tl varhaiskasvatusta toteutetaan suomen kielellä. Jokaista lasta rohkaistaan käyttämään kieltä monipuolisesti ja tuetaan lapsia heidän ilmaisussaan. Samoin opetellaan arvostamaan toisen ilmaisua ja mahdollisia ryhmässä esiintyviä muita kielikulttuureja.

Lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi on etusijalla suunniteltaessa vuosittaista, kuukausittaista, viikoittaista ja päivittäistä toimintaa. Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi kulkevat käsi kädessä kestävän elämäntavan kanssa. Kestävään elämäntapaan kuuluvat itsestä ja toisista huolehtimisen lisäksi materiaalien ja laitteiden asianmukainen käyttö, asianmukaiset hankinnat, kierrätys sekä tuhlaamisen minimointi.

Päiväkoti Naavatassussa on otettu huomioon ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys, esteettömyys, tilojen valaistus, akustiikka, sisäilman laatu ja siisteys. Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsen kädenjälki näkyy ja oppimisympäristö on lasten itsensä näköinen.

Kosken Tl varhaiskasvatuksessa on käytössä suunnitelmat turvallisuuden ja hygienian varmistamiseksi. Niitä päivitetään tarvittaessa. Henkilöstö osallistuu ensiapu- ja alkusammutuskoulutuksiin. Lääkkeet säilytetään asianmukaisesti lääkekaapissa. Poistuttaessa päiväkotien ulkopuolelle lapset sekä kasvattajat pukevat huomioliivit. Mukana on ensiapulaukku ja mahdolliset lasten lääkkeet. Retkistä tehdään ryhmäkohtainen retkisuunnitelma.

4. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa hänelle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma (vasu), jonne kirjataan tavoitteita ja menetelmiä niiden saavuttamiseksi. Tavoitteet ja menetelmät kirjataan aina oppimisympäristölle ja henkilöstön pedagogiselle toiminnalle. Lapsen oma vasu kuvaa lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon prosessia. Varhaiskasvatuksessa havainnoidaan ja arvioidaan lapsen kehitystä ja toimintaa. Arkea eletään tavoitteiden suuntaisesti sovittuja menetelmiä käyttäen, jonka jälkeen arvioidaan ja asetetaan mahdollisia uusia tavoitteita toiminnalle. Hoito- ja kasvatustyön prosessiin kuuluvat siis suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi.

Lapsen oma vasu tehdään huoltajien ja varhaiskasvatushenkilöstön havaintojen pohjalta lapsen näkökulma ja mielipiteet huomioiden. Vasukeskustelu huoltajien kanssa käydään kaksi kertaa vuodessa, syksyllä kirjataan suunnitelma ja kevään keskustelussa sitä arvioidaan yhdessä.

Varhaiskasvatushenkilöstön tiimityötä tukee aina jokaisen toimintakauden alussa laadittava pedagoginen toimintasuunnitelma. Pedagogiseen toimintasuunnitelmaan tiimi kirjaa yhdessä keskustellen sopimansa toimintatavat ja menetelmät, joilla laadukasta varhaiskasvatusta ryhmässä toteutetaan. Suunnitelmassa huomioidaan kulloisenkin lapsiryhmän tarpeet ja mielenkiinnon kohteet. Pedagogista toimintasuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti toimintakauden aikana tiimipalavereissa.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin käytänteet ja tavat vaihtelevat lapsiryhmästä ja hoitomuodosta riippuen. Kauden aikana lapset saavat monipuolisia elämyksiä ja kokemuksia, joita dokumentoidaan esimerkiksi käsityöllisen ilmaisun, haastattelujen, sadutusten ja valokuvien muodossa. Päiväkotiryhmien toiminnasta tiedotetaan viesteillä ja ryhmien ilmoitustauluilla. Perhepäivähoidossa hoitaja sopii ryhmän huoltajien kanssa sopivasta tiedotuskanavasta.

Tilanteen mukaan käytämme montaakin eri työtapaa yhtä aikaa, esimerkiksi voimme yhdistää maalaamista, musiikkia ja liikuntaa. Työskentely saattaa olla projektiluontoista, joka etenee vähitellen pidemmän ajan kuluessa. Tärkeintä on itse prosessi, ei niinkään tuotos. Henkilöstöltä löytyy taitoa tuoda lapsille monenlaisia työtapoja, joissa jokainen voi käyttää omia vahvuuksiaan. Kannustamme lapsia yrittämään ja kokeilemaan.

4.1 Leikki

Annamme arvoa lasten leikille. Leikissä lapsi oppii monenlaisia taitoja, kuten vuorovaikutustaitoja, ongelmanratkaisua, kielellisiä taitoja, ja vahvistaa luovuuttaan ja mielikuvitustaan. Lapsi tutkii omia vahvuuksiaan ja opettelee leikin kautta myös pitkäjänteisyyttä ja sinnikkyyttä vaativia taitoja. Kasvattajien läsnäolo ja empaattinen ohjaus mahdollistavat lapselle ympäristön, jossa harjoitella uusia asioita turvallisesti. Kosken Tl varhaiskasvatuksessa lapsella on mahdollisuus leikkiä arjessa päivittäin eri kavereiden kanssa ja käydä erilaisissa leikkiympäristöissä: metsä, leikkipuisto, piha, koulun piha ja kenttä, Nuortentupa, liikuntahalli ja urheilukenttä. Kosken Tl varhaiskasvatuksen henkilöstö rikastuttaa, juonellistaa, tukee ja opettaa lapsen leikkiä erilaisilla materiaaleilla, ja leikkiympäristönä voi olla mikä tahansa toimintaympäristö, jossa lasta voidaan kannustaa kekseliäisyyteen ja mielikuvituksen käyttöön.

Tuemme lapsen pitkäkestoista leikkiä. Pienryhmätilat sisällä ja tilavat pihat mahdollistavat sen, että leikkiä ei aina tarvitse siivota pois ja sitä voi jatkaa myöhemmin. Leluja on helppoa hakea hyllyistä ja laatikoista, sillä kaikilla leluilla on oma paikka. Lapsia ohjataan leikkiin liittymisessä, uusien leikkikavereiden löytämisessä, lelujen jakamisessa ja yhdessä lelujen pois siivoamisessa. Leikkitaitoja harjoitellessa henkilöstö on aktiivisesti mukana leikissä ja auttamassa leikin etenemistä. Lasten ideoidessa leikkiä yhdessä henkilöstön kanssa heidän toiveensa huomioidaan ja lapset saavat osallistua leikkiympäristön suunnitteluun ja toteutukseen.

4.2 Oppimisen osa-alueet

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeiset tavoitteet ja sisällöt kuvataan oppimisen osa-alueina. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Lasten mielipiteet, mielenkiinnon kohteet ja kysymykset ovat toiminnan keskeinen lähtökohta. Oppimisen alueiden tavoitteita käsitellään monipuolisesti valittujen aihepiirien, tilanteiden ja lasten oppimisen mukaan. Aihepiirit voivat nousta esimerkiksi leikeistä, saduista, retkistä tai vuorovaikutustilanteista lasten ja henkilöstön kesken tai lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Henkilöstön tehtävänä on varmistaa, että pedagoginen toiminta edistää eri-ikäisten lasten kehitystä ja oppimista.

Oppimisen alueita toteutetaan kokonaisuuksina, jolloin niiden aihepiirejä voidaan yhdistää ja soveltaa lapsiryhmän mielenkiinnon kohteiden, osaamisen ja tarpeiden mukaisesti.

OPPIMISEN OSA-ALUEET

Ilmaisun monet muodot

🖤Lapsen itseilmaisuutta ja luovuutta kehitetään monin eritavoin mm. musiikin, tanssin, askartelun, maalaamisen, leipomisen, valokuvaamisen, roolileikkien, tarinoiden keinoin.
🖤Kasvattajan tuella lapsi oppii arvostamaan omaa ja toisten ilmaisua.

Kielten rikas maailma

🖤Arvostetaan toisen puheenvuoroa ja opetellaan arvostamaan niin omaa kuin toisen mielipidettä.
🖤Kasvattajilla on aikaa lapsen sekä heidän huoltajiensa kuuntelemiselle.
🖤Lapsen kielellistä maailmaa rikastetaan mm. lukemalla, keksimällä tarinoita itse, loruilla, riimeillä, musiikilla sekä kirjasto vierailuilla.
🖤Kielenkehitystä tuetaan kuvilla mm. päiväjärjestyksessä, yksittäisissä tilanteissa, ilmaisussa ja tunnesäätelyssä.

Minä ja meidän yhteisömme

🖤Tuetaan lapsen itsenäisyyttä ja omatoimisuutta → lapsi oppii ottamaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä tekemään omia valintoja.
🖤Lapsi kuuluu moneen yhteisöön mm. perhe, oma ryhmä, päiväkoti.
🖤Ollaan ylpeitä koskelaisuudesta.
🖤Kasvattajat tukevat lasta yksilönä ja ryhmän jäsenenä.
🖤Lapsella on oikeus saada leikkikaveri tai olla halutessaan yksin.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

🖤Lasten kanssa tutkitaan lähiympäristöä ja vieraillaan mm. torilla, kirjastossa, urheilukentällä, metsässä, liikuntahallilla, leikkipuistossa, Nuortentuvalla, Myllyrannassa, laavulla.
🖤Harjoitellaan tutkimisen taitoja, kysymistä ja ongelmaratkaisua leikin ja kokeilun kautta.
🖤Matemaattisia taitoja harjoitellaan leikinomaisesti arjen eri tilanteissa.
🖤Opetellaan kestävää kehitystä sekä luonnon ja ympäristön kunnioittamista.

Kasvan, liikun ja kehityn

🖤Terveelliseen kasvuun kuuluvat leikki, liikunta, lepo ja ruoka.
🖤Leikit, pelit ja ulkoilu tukevat lapsen liikkumisen iloa ja fyysistä aktiivisuutta.
🖤Lapsia kannustetaan syömään terveellisesti ja monipuolisesti sekä maistamaan rohkeasti.
🖤Päivän aikana tarjotaan mahdollisuus lepoon ja rauhoittumiseen.
🖤Lapsella on mahdollisuus kehittää motorisia taitoja monipuolisesti mm. kiipeillen, hyppien, piirtäen, rakentaen.

5. Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tuki

Kosken Tl kunnan varhaiskasvatuksessa on lasta tuettaessa käytössä kolmiportaisen tuen malli, joka pohjautuu varhaiskasvatuslakiin. Inkluusion periaate toteutuu Kosken Tl varhaiskasvatuksessa hyvin, koska kaikki lapsen tuki toteutetaan lapsen omassa perhepäivähoito- tai päiväkotiryhmässä. Henkilökunnan hyvä peruspedagoginen osaaminen on tuen järjestämisen kivijalka. Mikäli laadukas pedagogiikka ei vastaa tuen tarpeeseen, määritellään tuen taso ja muodot yhdessä ryhmän henkilöstön, veon ja huoltajien kanssa.

Kaikilla tuen tasoilla tuen tarpeen arvioinnista ja lapsen vasun laadinnasta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja yhteistyössä lapsen, tiimin, huoltajien sekä veon kanssa. Mahdolliset pedagogiset, rakenteelliset ja hoidolliset tuen tavoitteet sekä menetelmät suunnitellaan ja kirjataan lapsen vasuun ja arvioidaan aina syksyllä ja keväällä. Keskeisenä periaatteena lapsen tuen järjestämisessä on aina lapsen kohtaaminen kunnioittavasti ja erilaiset tarpeet hyväksyen. Lapsen mielipide, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet selvitetään ja kirjataan huoltajien kanssa lapsen omaan vasuun ja ne otetaan huomioon lapselle annettavan tuen toteutumista suunniteltaessa. Tuen toteuttamisessa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi saa positiivisia kokemuksia ja motivoituu osallistumaan yhteiseen toimintaan. Tukitoimien suunnittelun lähtökohtana ovat aina pedagogiset perustelut.

Veo vastaa kolmiportaisen tuen vaiheessa vasun laatimisen ja seurannan prosessista yhteistyössä henkilöstön ja huoltajien kanssa. Veo toimii verkostopalaverin koollekutsujana. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa ryhmässään lapsen mielipiteen ja mahdollisen toiveen kuulemisesta sekä havaintojen dokumentoinnista. Varhaiskasvatuksen opettaja, veo ja huoltajat keskustelevat yhdessä lapsen vasupalaverissa tuen järjestämisen keskeisistä periaatteista sekä lapselle annettavasta tuesta ja sen toteuttamisen muodoista. Oppimisympäristölle asetettavat tavoitteet ja menetelmät kirjataan lapsen vasuun, ja kirjaamisesta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja. Alkuperäinen tuen suunnitelma säilytetään päiväkodissa/perhepäivähoidossa lapsen papereissa, josta se siirtyy lapsen seuraavaan lapsen ryhmään, joko lapsen tiedonsiirtopalaverin myötä tai varhaiskasvatuksen opettajan tiedonsiirtojen avulla. Tehostetun tai erityisen tuen piiriin kuuluvan lapsen tiedonsiirtopalaveriin osallistuvat ryhmien varhaiskasvatuksen opettajat, huoltajat ja veo sekä tarvittaessa muut

asiantuntijat. Ryhmän vaihtuessa on tärkeää huolehtia tuen jatkuvuudesta myös uudessa ryhmässä. Esiopetukseen siirryttäessä lapsille järjestetään sinne tutustumispäivä.

Monialainen yhteistyö toteutetaan aina ensisijaisesti huoltajien suostumuksella ja huoltajia kunnioittaen. Huoltajat ovat tietoisia myös siitä, mitä tietoa, milloin ja kenelle siirretään. Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (lasten neuvola, terapeutit, psykologi, kasvatus- ja perheneuvola, sosiaali- ja perhepalvelut) kanssa. Perheiden palveluohjausta edellä mainittujen tahojen pariin toteutetaan matalalla kynnyksellä. Palveluohjauksesta vastaavat veo ja varhaiskasvatuksen sosionomit.

Huoltajia pyydetään toimittamaan mahdolliset asiantuntijalausunnot varhaiskasvatuksen opettajalle ja veolle toimitetaan lausunnoista kopiot. Lausuntoja hyödynnetään tuen tason ja muodon arvioinnissa ja suunnittelussa.

VARHAISKASVATUKSEN TUEN MUODOT

🖤Lapsella on oikeus saada kasvuunsa ja oppimiseensa tukea fyysisen, tiedollisen, taidollisen, tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen osa-alueilla.

ERITYINEN TUKI

🖤Intensiivistä, kokoaikaista ja jatkuvaa
🖤Erityisessä tuessa korostuu moniammatillinen yhteistyö, huoltajien tuki ja yksilöllinen ohjaus

🖤Yksilöllistetyt tehtävät ja toiminta
🖤Varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEOn) tuki ja ohjaus
🖤Apuvälineet

⤳ Erityisen tuen päätös

TEHOSTETTU TUKI

🖤Pitkäjänteisempää
🖤Suunnitelmallista ja yksilöllisempää tukea

🖤Yksilöllistetyt tehtävät ja toiminta
🖤Varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEOn) tuki ja ohjaus

⤳ Tehostetun tuen päätös

YLEINEN TUKI

🖤Jokaisen lapsen oikeus
🖤Osa varhaiskasvatuksen laadukasta perustoimintaa
🖤Lapsen vahvuudet, yksilölliset tavoitteet, suunnitelma ja arviointi tuen toteutuksesta kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.
🖤Materiaalit ja välineet, pedagogiset käytänteet: päivästruktuuri, toiminnanohjauskuvat, pienryhmätoiminta, kaikkien kasvattajien antama tuki ja ohjaus

PERUSPEDAGOGIIKKA -lapsen hyvä arki

🖤Lapsen arvostava kohtaaminen ja kohtelu
🖤Kasvattajan hyvä lapsituntemus ja sensitiivisyys
🖤Lasten osallisuus ja aktiivinen vuorovaikutus ryhmässä
🖤Varhainen tuki
🖤Oppimisympäristön kehittäminen ja arjen strukturointi
🖤Leikin ohjaaminen
🖤Toimiva työyhteisö ja tiimityöskentely
🖤Lapsen kasvua ja oppimista tukeva pienryhmätoiminta
🖤Jatkuva arviointi- ja kehittämistyö

Arviointi

Periaatteena on lapsen tuen tarpeen tunnistaminen lapsen kehityksessä, oppimisessa tai hyvinvoinnissa mahdollisimman varhain. Kosken TI varhaiskasvatuksessa tuen tarpeen arvioinnista vastaavat lapsiryhmän henkilöstö ja veo, lapsen huoltajien ja monialaisen yhteistyön avulla. Arviointia toteutetaan kaikilla tuen tasoilla sekä päivittäin että puolivuosittain lapsen vasun päivityksen yhteydessä. Veo toteuttaa tarvittaessa lapsen taitojen yksilöllisempää arviointia, ja kasvattajat selvittävät lapsen mahdollista mielipidettä omiin tukitoimiinsa. Tuen vaikuttavuuden arviointia toteutetaan kaikilla tuen tasoilla erillisen prosessin ja ohjeiden mukaisesti kerran vuodessa. Tämän lisäksi tuen vaikuttavuutta arvioidaan lapsiryhmän arjessa ja vasujen päivityksissä. Mikäli tuen tarpeen arviointi sitä edellyttää, veo voi kutsua henkilöstön pedagogisen asiantuntemuksen lisäksi huoltajan luvalla arviointiin mukaan sosiaali- ja terveysviranomaisia.

Hallintopäätösmenettelyt

Yleisen tuen tasolla hallintopäätös tehdään tukipalveluista, kuten tulkitsemis- ja avustamispalveluista sekä apuvälineistä ja erityisopettajan antamasta opetuksesta ja konsultaatiosta. Tehostettuun tai erityiseen tukeen siirryttäessä tehdään aina hallintopäätös itse tukeen siirtymisestä.

Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa lapsen kuulemisesta ja mielipiteen selvittämisestä ja veo vastaa huoltajien kuulemisesta. Lapsen kuulemisessa käytetään apuna KESY-materiaalia (keskustelu symbolein). Huoltajien kuuleminen kirjataan erillisellä sähköisellä dokumentilla. Veo tekee esityksen hallintopäätöstä varten varhaiskasvatusjohtajalle, joka tekee asiasta viranhaltijapäätöksen. Alkuperäinen päätös arkistoidaan lapsen varhaiskasvatuksen dokumenttien kanssa. Päätös lähetetään huoltajille ja kopio päätöksestä veolle. Lapsen edun mukainen tuki aloitetaan ja kirjataan lapsen vasuun, vaikka päätös ei olisi vielä lainvoimainen. Tuen tarpeen muuttuessa tai päättyessä hallintopäätös muutetaan tai kumotaan.

Varhennettu oppivelvollisuus

Lapsen ohjautuminen varhennetun oppivelvollisuuden piiriin lähtee lääketieteellisessä tai psykologisessa arviossa olevasta suosituksesta. Veo esittelee huoltajille varhennetun oppivelvollisuuden toteuttamisen eri vaihtoehdot ja kirjaa huoltajien kuulemisesta dokumentin. Viranhaltijapäätöksen varhennetusta oppivelvollisuudesta tekee Talolan koulun rehtori. Päätös tarkistetaan toisen vuosiluokan jälkeen. Varhennettuun oppivelvollisuuteen kuuluva lapsi on aina oikeutettu myös erityiseen tukeen.

Lapsen auttamisen prosessi

Kosken Tl varhaiskasvatukseen kirjattu “Lapsen auttamisen prosessi” ohjaa yhteistyötä silloin, kun lapsen oppimisen, kehityksen tai hyvinvoinnin asioissa herää huoli. Lapsiryhmän henkilöstö tekee havaintoja, keskustelee huoltajien kanssa lapsen oikeudesta tukeen sekä käytettävissä olevista veon palveluista. Veo havainnoi myös lasta ja on yhteydessä huoltajiin ja arvioi lapsen tuen tarpeen. Tarkoituksena on jakaa havaintoja, kuulla huoltajien näkemyksiä ja muodostaa yhteinen käsitys tilanteesta. Tarvittava tuki suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä huoltajien, henkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

Veo vastaa kolmiportaisen tuen vaiheessa vasun laatimisen ja seurannan prosessista yhteistyössä henkilöstön ja huoltajien kanssa. Veo, henkilöstö ja huoltajat keskustelevat yhdessä lapsen vasupalaverissa tuen järjestämisen keskeisistä periaatteista sekä lapselle annettavasta tuesta ja sen toteuttamisen muodoista. Tukitoimet voivat liittyä esimerkiksi oppimisympäristöön, ryhmän toimintaan, pedagogisiin menetelmiin tai yksilölliseen ohjaukseen.

Jos huoli liittyy lapsen turvallisuuteen, kaltoinkohteluun tai vakavaan hyvinvoinnin vaarantumiseen, varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on velvollisuus tehdä yhteydenotto sosiaalihuoltoon tai lastensuojeluilmoitus voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Varhaiskasvatuslaki korostaa varhaista puuttumista, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä lapsen oikeutta saada tarvitsemaansa tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

LAPSEN AUTTAMISEN PROSESSI

1. Keskustelu tiimin kanssa

🖤Kun työntekijälle syntyy huolta lapsen tilanteesta, keskustellaan asiasta ensin yhdessä oman lapsiryhmän tiimin kanssa.
🖤Jaetaan jokaisen havainnot ja pohditaan asiaa.

2. Keskustelu vanhempien kanssa

🖤Kerrotaan havainnoista lapsen vanhemmille ja tutkitaan tilannetta.
🖤Tämän keskustelun toteuttaa varhaiskasvatuksen sosionomi ja opettaja.
🖤Otetaan esille varhaiskasvatuksen erityisopettajan puoleen kääntyminen.

3. Keskustelu varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa

🖤Huolta herättäneistä asioista keskustellaan veon kanssa.
🖤Tehdään suunnitelmaa; veon havainnointi ja konsultointi.
🖤Muiden mahdollisten lapsen kanssa työskentelevien tahojen selvittäminen.
🖤Veo on yhteydessä vanhempiin.
🖤Vanhemmille selvitetään tiedonsiirtoa koskevat seikat, kehen otetaan yhteyttä ja miksi, mitä tietoa siirretään?

4. Moniammatillinen yhteistyö

🖤Tilanteen tutkiminen muiden tarpeellisten tahojen kanssa (esim. neuvola, psykologit, oppilashuolto, terapeutit, lastensuojelu, perheneuvola yms).

5. Yhteisen ymmärryksen etsiminen

🖤Erilaisten havaintojen ja tulkintojen tutkiminen yhdessä tiimin, vanhempien sekä muiden asiantuntijoiden kanssa.
🖤Etsitään tilanteeseen ratkaisua.

6. Arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa

Pedagogista toimintaa ja laadukasta varhaiskasvatusta arvioidaan ja kehitetään pedagogisen johtamisen vuosisuunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja eli veo toimii varhaiskasvatuksen pedagogisena johtajana vastaten pedagogiikan laadun arvioinnista sekä pedagogiikan ja arvioinnin kehittämisestä. Varhaiskasvatusjohtaja hyväksyy kehittämiskohteet ja osallistuu pedagogisiin keskusteluihin ja vastaa viimekädessä sovittujen toimintatapojen toteutumisesta ryhmissä. Pedagoginen johtotiimi eli veo ja varhaiskasvatusjohtaja kokoontuvat viikoittain. Pedagogisen johtamisen vuosisuunnitelmassa määritellään rakenteet kehittämiselle ja arvioinnille; kehittämispäivät, pedagogiset palaverit, veo-tiimit ja ryhmien viikoittaiset suunnittelupalaverit. Lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstö suunnittelee, toteuttaa ja arvioi pedagogista toimintaa omissa lapsiryhmissään.

Varhaiskasvatus on tiimityötä ja henkilökunnan eri koulutustaustat luovat erinomaisen pohjan keskustella ja kehittää toimintaa ammentamalla ideoita toisten kokemuksista ja havainnoista. Kokonaisvastuu ryhmän pedagogiikasta on aina varhaiskasvatuksen opettajalla. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteisiä kehittämispäiviä järjestetään yleensä kaksi kertaa vuodessa. Pedagogiset palaverit, joihin osallistuu päiväkotien henkilöstö, toteutetaan lähes kuukausittain. Veo-tiimit järjestetään muutamia kertoja toimintakauden aikana sekä aina tarvittaessa. Ryhmien henkilökunnan viikoittaiset suunnittelupalaverit järjestetään koko toimintakauden ajan säännöllisesti. Näiden lisäksi päiväkotien henkilöstö kokoontuu joka toinen viikko “talon palaveriin”, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita ja tuodaan terveisiä mm. erilaisista koulutuksista. Henkilöstö pitää yllä ammattitaitoaan osallistumalla täydennyskoulutuksiin ja tutustumalla alan kirjallisuuteen.

Toiminnan arviointiin osallistuvat myös lapset, huoltajat ja muut yhteistyötahot. Lasten kanssa keskustellaan eletystä arjesta ja toiveista. Lapsia tuetaan ja kannustetaan arvioimaan omaa toimintaansa. Apuna arvioinnissa käytetään lasten omia kokemuksia arjesta sekä tehtyjä töitä ja tuotoksia. Lasten ja heidän huoltajiensa mielipiteitä kuunnellaan ja huoltajien kanssa keskustellaan päivittäin heidän tuodessaan ja hakiessaan lasta. Kaikki palaute toiminnastamme on tervetullutta. Huoltajat pääsevät arvioimaan oppimisympäristön tavoitteiden toteutumista myös lapsen vasukeskusteluissa yhdessä henkilökunnan kanssa ja osallistumaan uusien, oman lapsen edun mukaisten, tavoitteiden ja menetelmien laadintaan. Lapsen omassa vasussa on aina huomioitu myös lapsen

näkökulma. Lapsille ja huoltajille toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely aina toimintakauden lähestyessä loppuaan, sekä pienempi kysely puolessavälissä toimintakautta. Huoltajien asiakastyytyväisyyskyselyn keskeiset tulokset julkaistaan kunnan kotisivuilla. Kevään palautekyselyn tulokset käydään yhdessä henkilöstön kanssa läpi syksyn ensimmäisessä pedagogisessa palaverissa, jolloin palautteissa esiin nousseet asiat on mahdollista huomioida tulevan kauden toiminnassa.

Jokaisella lapsella on oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Lapsen tuen toteutumisen seurannasta, sen vaikuttavuuden arvioinnista ja kehittämisestä kerrotaan tarkemmin luvussa 5.

Kosken Tl varhaiskasvatuksen henkilöstö käyttää oman toiminnan arvioinnissa yhtenä menetelmänä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) varhaiskasvatuksen Valssi-arviointityökalua. Pedagogisen arvioinnin tulokset, vahvuudet, parannusehdotukset ja suunnitelmat kirjataan aina ylös. Saatua tietoa varhaiskasvatuksemme laadusta hyödynnetään pedagogisen toiminnan kehittämisessä. Kosken Tl varhaiskasvatuksen pedagogisen johtamisen vuosisuunnitelma mahdollistaa ja varmistaa vasun toteutumisen, säännöllisen ja systemaattisen toiminnan arvioinnin sekä kehittämisen varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa.